Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

1. kolovoza 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Politika azila – Direktiva 2013/32/UE – Zajednički postupci za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite – Članci 36. i 37. – Koncept ‚sigurna zemlja podrijetla' – Određivanje zakonodavnim aktom – Prilog I. – Kriteriji – Članak 46. – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Sudsko ispitivanje određivanja treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla od strane države članice – Objavljivanje izvora informacija na kojima se ta odluka temelji"

U spojenim predmetima C-758/24 [Alace][i], i C-759/24 [Canpelli][i],

povodom dvaju zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koje je uputio Tribunale ordinario di Roma (Redovni sud u Rimu, Italija), odlukama od 31. listopada 2024. i 4. studenoga 2024., koje je Sud zaprimio 4. studenoga 2024. i 5. studenoga 2024., u postupcima

LC (predmet C-758/24),

CP (predmet C-759/24)

protiv

Commissione territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Roma – sezione procedure alla frontiera II,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, T. von Danwitz, potpredsjednik, K. Jürimäe (izvjestiteljica), I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, A. Kumin, N. Jääskinen, D. Gratsias i M. Gavalec, predsjednici vijeća, I. Ziemele, J. Passer, Z. Csehi, O. Spineanu-Matei, B. Smulders i M. Condinanzi, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: C. Di Bella, administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 25. veljače 2025.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za LC, S. Angilletta, *avvocata*,

* Jezik postupka: talijanski

[i] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

– za CP, D. Belluccio i S. Greco, *avvocati*,

– za talijansku vladu, S. Fiorentino, u svojstvu agenta, uz asistenciju L. D'Ascia, E. Feola i I. Massarelli, *avvocati dello Stato*,

– za bugarsku vladu, S. O. Ruseva i T. S. Tsingileva, u svojstvu agenata,

– za češku vladu, A. Edelmannová, M. Smolek i J. Vláčil, u svojstvu agenata,

– za njemačku vladu, J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,

– za vladu Helenske Republike, T. Papadopoulou, u svojstvu agenta,

– za francusku vladu, B. Dourthe, O. Duprat-Mazaré i B. Fodda, u svojstvu agenata,

– za ciparsku vladu, I. Neophytou i E. Symeonidou, u svojstvu agenata,

– za latvijsku vladu, J. Davidoviča i S. Zellis, u svojstvu agenata,

– za litavsku vladu, K. Dieninis, u svojstvu agenta,

– za mađarsku vladu, M. Z. Fehér i R. Kissné Berta, u svojstvu agenata,

– za malteško vladu, A. Buhagiar, u svojstvu agenta,

– za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i A. Hanje, u svojstvu agenata,

– za austrijsku vladu, A. Posch, J. Schmoll i P. Thalmann, u svojstvu agenata,

– za poljsku vladu, B. Majczyna i D. Lutostańska, u svojstvu agenata,

– za slovačku vladu, E. V. Larišová, u svojstvu agenta,

– za finsku vladu, H. Leppo i M. Pere, u svojstvu agenata,

– za švedsku vladu, F.-L. Göransson i J. Olsson, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, A. Azéma, M. Debieuvre i F. Tomat, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. travnja 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje članaka 36. do 38. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. i ispravci SL 2020., L 76, str. 38., SL 2020., L 415, str. 90. i

SL 2023./90200, L), u vezi s uvodnim izjavama 42., 46. i 48. te Prilogom I. toj direktivi te s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i člancima 6. i 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP).

2 Zahtjevi su upućeni u okviru sporova između, s jedne strane, osoba LC i CP, državljana Narodne Republike Bangladeša, i, s druge strane, Commissionea territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Roma – sezione procedure alla frontiera II (Područno povjerenstvo za priznavanje međunarodne zaštite u Rimu – II. odjel za postupke na granici, Italija), u vezi sa zakonitošću odluka kojima je potonje povjerenstvo, po okončanju ubrzanih postupaka vođenih na granici, odbilo zahtjeve za međunarodnu zaštitu osoba LC i CP kao očito neosnovane.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2013/32

3 Uvodne izjave 18., 20., 40., 42., 46. i 48. Direktive 2013/32 glase:

„(18) U interesu je država članica i [tražitelja međunarodne zaštite] da se odluke o zahtjevima za međunarodnu zaštitu donose što prije, ne dovodeći u pitanje valjanost i sustavnost razmatanja koje se provodi.

[…]

(20) U dobro utvrđenim okolnostima, kada se smatra da je zahtjev neosnovan ili kada postoje ozbiljni razlozi u pogledu državne sigurnosti ili javnog reda, države članice bi trebale imati mogućnost ubrzanja postupka razmatranja, posebno uvođenjem kraćih, ali razumnih rokova za određene postupovne radnje, ne dovodeći u pitanje valjanost i sustavnost razmatranja koje se provodi, te učinkovit pristup [tražitelja] do osnovnih načela i jamstava iz ove direktive.

[…]

(40) Primarna skrb pri ocjenjivanju utemeljenosti zahtjeva za međunarodnu zaštitu je sigurnost [tražitelja] u njegovoj ili njezinoj zemlji porijekla. Ako se treća zemlja može smatrati sigurnom zemljom porijekla, državama članicama treba omogućiti da je odrede kao sigurnu i smatraju sigurnom za konkretnog [tražitelja], osim ako [tražitelj] ne podnese dokaze o suprotnom.

[…]

(42) Određivanje treće zemlje kao sigurne zemlje porijekla u svrhe ove direktive ne može predstavljati apsolutno jamstvo sigurnosti za državljane te zemlje. Ocjena na kojoj se temelji takvo određivanje može zbog svoje prirode uzeti u obzir samo opće državne, pravne i političke okolnosti u toj zemlji, te jesu li počinitelji progona, mučenja ili nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja praktično sankcionirani, nakon što

su proglašeni odgovornima u toj zemlji. Iz tog je razloga važno da se, ako [tražitelj] dokaže da postoje valjani razlozi, smatra kako ta zemlja nije sigurna u njegovim ili njezinim posebnim okolnostima, određivanje zemlje kao sigurne ne može se više smatrati važećim za njega ili nju.

[…]

(46) Kada države članice primjenjuju koncepte sigurne [treće zemlje] ovisno o svakom pojedinačnom slučaju ili određuju zemlje kao sigurne donošenjem popisa u tu svrhu, one bi trebale uzimati u obzir, između ostalog, smjernice i operativne priručnike te informacije o zemljama porijekla i aktivnostima, uključujući metodu izvještavanja [Europskog potpornog ureda za azil (EASO)] o informacijama o zemljama porijekla, iz Uredbe (EU) br. 439/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o osnivanju Europskog potpornog ureda za azil [(SL 2010., L 132, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 5., str. 254.)] kao i mjerodavne smjernice [Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR)].

[…]

(48) S ciljem osiguranja ispravne primjene koncepata sigurne zemlje koja se temelji na najnovijim informacijama, države članice trebale bi redovno nadzirati stanje u tim zemljama na temelju različitih izvora informacija, uključujući posebno informacije iz drugih država članica, EASO-a, UNHCR-a, Vijeća Europe i drugih važnih međunarodnih organizacija. Kada države članice postanu svjesne važnih promjena u stanju ljudskih prava u zemljama koje su one odredile kao sigurne, one trebaju osigurati nadzor te situacije što prije te, ako je potrebno, reviziju određivanja te zemlje kao sigurne.”

4 Članak 10. te direktive, naslovljen „Uvjeti za razmatranje zahtjeva”, u stavku 3. točki (b) i stavku 4. predviđa:

„3. Države članice osiguravaju da se odluke tijela odlučivanja o zahtjevima za međunarodnu zaštitu donose nakon odgovarajućeg razmatranja. U tu svrhu države članice osiguravaju da:

[…]

(b) se iz različitih izvora, kao što su EASO i UNHCR te odgovarajuće međunarodne organizacije za ljudska prava dobivaju točne i ažurirane informacije o općem stanju koje vlada u zemljama porijekla [tražitelja međunarodne zaštite] te, ako je potrebno, u zemljama kroz koje su putovali, te da su takve informacije dostupne osoblju odgovornom za razmatranje zahtjeva i odlučivanje;

[…]

4. Tijela iz poglavlja V. imaju preko tijela odlučivanja, [tražitelja međunarodne zaštite] ili na drugi način pristup općim informacijama iz stavka 3. točke (b) koji je potreban za izvršenje njihovih zadaća.”

5 Pod naslovom „Jamstva za [tražitelje međunarodne zaštite] ”, članak 12. navedene direktive u stavku 1. točki (d) određuje:

„U pogledu postupaka iz poglavlja III., države članice osiguravaju da svi [tražitelji međunarodne zaštite] uživaju sljedeća jamstva:

[…]

(d) njima samima te, ako je potrebno, njihovim pravnim ili drugim savjetnicima u skladu s člankom 23. stavkom 1., dozvoljava se pristup informacijama iz članka 10. stavka 3. točke (b), te informacijama koje daju stručnjaci iz članka 10. stavka 3. točke (d), kada je tijelo odlučivanja uzelo te informacije u razmatranje u svrhu donošenja odluke o njihovom zahtjevu;

[…]”

6 Članak 24. te direktive, naslovljen „[Tražitelji međunarodne zaštite] koji trebaju posebna postupovna jamstva”, odnosi se na potporu koja se treba dodijeliti takvim tražiteljima tijekom cijelog postupka za azil.

7 Člankom 31. Direktive 2013/32, naslovljenim „Postupak razmatranja”, u stavku 8. točki (b) određuje se:

„Države članice mogu propisati da se u skladu s temeljnim načelima i jamstvima iz poglavlja II. zahtjevi razmatraju ubrzano i/ili vode na granicama ili u tranzitnim zonama u skladu s člankom 43., ako:

[…]

(b) [Tražitelj međunarodne zaštite] dolazi iz sigurne zemlje porijekla za potrebe ove direktive […]”

8 Članak 32. te direktive, naslovljen „Neosnovani zahtjevi”, propisuje:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 27., države članice mogu smatrati zahtjev neosnovanim samo onda kada je tijelo odlučivanja utvrdilo da [tražitelj međunarodne zaštite] ne ispunjava uvjete za međunarodnu zaštitu na temelju Direktive 2011/95/EU [Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te o sadržaju odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248. i ispravci SL 2020., L 76, str. 37. i SL 2023/90216, L.)].

2. U slučajevima neosnovanih zahtjeva na koje se primjenjuje neka od okolnosti iz članka 31. stavka 8., države članice mogu smatrati zahtjev očigledno neosnovanim ako je kao takav definiran nacionalnim zakonodavstvom.”

9 U skladu s člankom 36. Direktive 2013/32, pod naslovom „Koncept sigurne zemlje porijekla”:

„1. Treća zemlja koja je u skladu s ovom direktivom označena kao sigurna zemlja porijekla, može se nakon razmatranja zahtjeva smatrati sigurnom zemljom porijekla za određenog [tražitelja međunarodne zaštite], ako:

(a) on ili ona imaju državljanstvo te zemlje; ili

(b) su on ili ona osobe bez državljanstva i prethodno su imali uobičajeno boravište u toj zemlji,

te on ili ona nisu podnijeli nijedan ozbiljni razlog zbog kojeg bi se moglo smatrati da ta zemlja nije sigurna zemlja porijekla s obzirom na njegove ili njezine posebne okolnosti i za potrebe njegovog ili njezinog ispunjavanja uvjeta kao ovlaštenika na supsidijarnu zaštitu u skladu s Direktivom [2011/95].

2. Države članice utvrđuju u nacionalnom zakonodavstvu daljnja pravila i načine primjene koncepta sigurne zemlje porijekla.”

10 Člankom 37. Direktive 2013/32, naslovljenim „Nacionalna oznaka treće zemlje kao sigurne zemlje porijekla”, određuje se:

„1. Države članice mogu zadržati ili donijeti zakonodavstvo koje omogućuje, u skladu s Prilogom I., nacionalno označavanje sigurnih zemalja porijekla u svrhe razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

2. Države članice redovito nadziru stanje u trećim zemljama koje su označile kao sigurne zemlje porijekla u skladu s ovim člankom.

3. Ocjena je li neka zemlja sigurna zemlja porijekla u skladu s ovim člankom temelji se na različitim vrstama izvora informacija, posebno uključujući informacije drugih država članica, EASO-a, UNHCR-a, Vijeća Europe i drugih mjerodavnih međunarodnih organizacija.

4. Države članice obavješćuju Komisiju o državama koje su, u skladu s ovim člankom, označene kao sigurne treće zemlje.”

11 Članak 38. te direktive odnosi se na koncept sigurne treće zemlje.

12 Člankom 43. navedene direktive, naslovljenim „Postupci na granici”, u njegovu stavku 1. određuje se:

„Države članice mogu utvrditi postupke u skladu s temeljnim načelima i jamstvima iz poglavlja II., s ciljem donošenja odluka na granici ili tranzitnim zonama u državi članici o:

[…]

(b) sadržaju zahtjeva u postupku iz članka 31. stavka 8.”

13 U članku 46. te direktive, naslovljenom „Pravo na učinkoviti pravni lijek”, određuje se:

„1. Države članice osiguravaju da [tražitelji međunarodne zaštite] imaju pravo na učinkoviti pravni lijek pred sudom, protiv:

(a) odluke donesene u vezi s njihovim zahtjevom za međunarodnu zaštitu, uključujući odluku:
i. o razmatranju neutemeljenosti zahtjeva u vezi statusa izbjeglice i/ili supsidijarne zaštite;

[…]

3. Zbog usklađivanja sa stavkom 1., države članice osiguravaju da se učinkovitim pravnim lijekom predviđa cjelovito i *ex nunc* razmatranje i činjenica i pravnih pitanja, uključujući, ako je potrebno, razmatranje potreba za međunarodnom zaštitom u skladu s Direktivom [2011/95], barem u žalbenim postupcima pred prvostupanjskim sudom.

[…]

5. Ne dovodeći u pitanje stavak 6., države članice omogućuju [tražiteljima međunarodne zaštite] da ostanu na državnom području do isteka roka unutar kojega imaju pravo na učinkovit pravni lijek, te, ako je takvo pravo ostvareno unutar roka, do zaključenja postupka povodom pravnog lijeka.

6. U slučaju odluke:

(a) o očigledno neosnovanom zahtjevu prema članku 32. stavku 2. ili odluke o neosnovanom zahtjevu prema članku 31. stavku 8., osim u slučajevima kada takve odluke se temelje na okolnostima iz članka 31. stavka 8. točke (h);

[…]

sud ima ovlast odlučivati o tome može li [tražitelj međunarodne zaštite] ostati na državnom području države članice, na zahtjev [tražitelja] ili po službenoj dužnosti, ako takva odluka dovodi do prestanka prava [tražitelja] da ostane u državi članici te ako u takvim slučajevima [nacionalno pravo ne predviđa pravo ostanka u državi članici do okončanja postupka po pravnom lijeku].

[…]”

14 Prilog I. Direktivi 2013/32, naslovljen „Označavanje sigurne zemlje porijekla za potrebe članka 37. stavka 1.”, glasi kako slijedi:

„Zemlja se smatra sigurnom zemljom porijekla ako se, na temelju pravnog položaja, primjenom prava u okviru demokratskog sustava i općih političkih okolnosti može zaključiti da općenito i trajno nema progona kako je definiran u članku 9. Direktive [2011/95], nema mučenja ili nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i da nema prijetnje zbog općeg nasilja u razmjerima međunarodnog ili unutarnjeg oružanog napada.

Prilikom ocjenjivanja se, između ostalog, uzima u obzir opseg pružanja zaštite prilikom progona ili zlostavljanja na sljedeće načine:

(a) mjerodavnim zakonima i propisima zemlje i na način na koji se primjenjuju;

(b) poštovanjem prava i sloboda iz [EKLJP-a] i/ili Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima [koji je Opća skupština Ujedinjenih naroda donijela 16. prosinca 1966. i koji je stupio na snagu 23. ožujka 1976.,] i/ili Konvencije Ujedinjenih naroda protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja od 10. prosinca 1984. [Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 1465., str. 85., br. 24841 (1987.)], posebno prava od kojih nisu dozvoljena odstupanja prema članku 15. stavku 2. [EKLJP-a];

(c) poštovanjem načela nevraćanja u skladu s [Konvencijom o statusu izbjeglica, potpisanom u Ženevi 28. srpnja 1951. (Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 189., str. 150., br. 2545 (1954)), koja je stupila na snagu 22. travnja 1954. i kako je nadopunjena Protokolom o statusu izbjeglica sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967., koji je stupio na snagu 4. listopada 1967. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija)];

(d) osiguranjem sustava učinkovitih pravnih sredstava protiv kršenja tih prava i sloboda."

Uredba (EU) 2024/1348

15 Člankom 61. Uredbe (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL 2024./1348, L), naslovljenim „Koncept sigurne zemlje podrijetla", u njegovu stavku 2. određuje se:

„Treća zemlja može se odrediti kao sigurna zemlja podrijetla na razini [Europske] [u]nije i na nacionalnoj razini uz iznimke za određene dijelove njezina državnog područja ili jasno prepoznatljive kategorije osoba."

16 U članku 78. te uredbe, naslovljenom „Stavljanje izvan snage", u stavku 1. navodi se:

„Direktiva [2013/32] stavlja se izvan snage s učinkom od datuma iz članka 79. stavka 2., ne dovodeći u pitanje članak 79. stavak 3."

17 Člankom 79. navedene uredbe, naslovljenim „Stupanje na snagu i primjena", u stavcima 2. i 3. predviđa se:

„2. Ova uredba primjenjuje se od 12. lipnja 2026.

3. Ova se uredba primjenjuje na postupak za odobravanje međunarodne zaštite u vezi sa zahtjevima podnesenima od 12. lipnja 2026. Zahtjevi za međunarodnu zaštitu podneseni prije tog datuma uređuju se Direktivom [2013/32]. Ova se uredba primjenjuje na postupak oduzimanja međunarodne zaštite ako je razmatranje oduzimanja međunarodne zaštite započelo od 12. lipnja 2026. Ako je razmatranje oduzimanja međunarodne zaštite započelo prije 12. lipnja 2026., postupak oduzimanja međunarodne zaštite uređuje se Direktivom [2013/32]."

Talijansko pravo

18 U skladu s preambulom decreto-leggea no. 158. – Disposizioni urgenti in materia di procedure per il riconoscimento della protezione internazionale (Uredba sa zakonskom snagom br. 158 o hitnim odredbama u pogledu priznavanja međunarodne zaštite) od 23. listopada 2024. (GURI br. 249 od 23. listopada 2024.; u daljnjem tekstu: Uredba sa zakonskom snagom br. 158/2024):

„[…]

[uzimajući u obzir] izvanrednu potrebu i hitnost određivanja sigurnih zemalja podrijetla, vodeći računa o presudi Suda Europske unije od 4. listopada 2024.[, Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (C-406/22, EU:C:2024:841)], isključujući zemlje koje ne ispunjavaju uvjete za to određivanje u odnosu na određene dijelove svojeg državnog područja (Kamerun, Kolumbija i Nigerija);

[uzimajući u obzir] Uredbu [2024/1348], a osobito njezin članak 61. stavak 2., prema kojem ‚Treća zemlja može se odrediti kao sigurna zemlja podrijetla na razini Unije i na nacionalnoj razini uz iznimke za određene dijelove njezina državnog područja ili jasno prepoznatljive kategorije osoba', koji je, iako se primjenjuje od 12. lipnja 2026., utvrdio zajedničko stajalište država članica Europske unije;

[…]"

19 Uredbom sa zakonskom snagom br. 158/2024 izmijenjen je, među ostalim, članak 2.*bis* decreta legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/EZ recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (Zakonodavna uredba br. 25 o provedbi Direktive 2005/85/EZ o minimalnim normama koje se odnose na postupke priznavanja i oduzimanja statusa izbjeglica u državama članicama) od 28. siječnja 2008. (GURI br. 40 od 16. veljače 2008.; u daljnjem tekstu: Zakonodavna uredba br. 25/2008). Nakon te izmjene, članak 2.*bis* u stavcima 1. do 4.*bis* Zakonodavne uredbe br. 25/2008 određuje:

„1. U skladu s kvalifikacijskim kriterijima utvrđenima europskim zakonodavstvom i na temelju podataka iz izvora informacija koje su dostavile nadležne međunarodne organizacije, sigurnim zemljama podrijetla smatraju se sljedeće zemlje: Albanija, Alžir, Bangladeš, Bosna i Hercegovina, Cabo Verde, Côte d'Ivoire, Egipat, Gambija, Gruzija, Gana, Kosovo, Sjeverna Makedonija, Maroko, Crna Gora, Peru, Senegal, Srbija, Šri Lanka i Tunis.

2. Država koja nije članica Europske unije može se smatrati sigurnom zemljom podrijetla ako se, na temelju njezina pravnog sustava, primjene prava u okviru demokratskog sustava i opće političke situacije može zaključiti da općenito i trajno ne postoje radnje proganjanja […] ni mučenja ili drugih oblika nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, ni prijetnja zbog sveopćeg nasilja u okolnostima međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba. Sigurna zemlja podrijetla može se odrediti izuzimajući određene kategorije osoba.

3. Za potrebe ocjene iz stavka 2. uzima se u obzir, među ostalim, opseg zaštite od proganjanja i zlostavljanja koja se pruža:

(a) mjerodavnim zakonima i propisima zemlje te načinom njihove primjene;

(b) poštovanjem prava i sloboda iz [EKLJP-a], Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima […] i Konvencije Ujedinjenih naroda protiv mučenja od 10. prosinca 1984., posebno prava od kojih nisu dozvoljena odstupanja prema članku 15. stavku 2. [EKLJP-a];

(c) poštovanjem načela iz članka 33. Ženevske konvencije;

(d) osiguranjem sustava učinkovitih pravnih sredstava protiv kršenja tih prava i sloboda.

4. Ocjena radi utvrđivanja je li neka država koja nije članica [Europske unije] sigurna zemlja podrijetla temelji se na informacijama koje dostavlja Nacionalno povjerenstvo za pravo azila, koje također upotrebljava informacije koje prikuplja dokumentacijski centar […], kao i na drugim izvorima informacija, osobito informacijama drugih država članica Europske unije, Agencije Europske unije za azil [(EUAA)], [UNHCR-a], Vijeća Europe i drugih mjerodavnih međunarodnih organizacija.

4.*bis* Popis sigurnih zemalja podrijetla redovito se ažurira aktom koji ima pravnu snagu zakona i koji se dostavlja Europskoj komisiji. Za potrebe ažuriranja popisa iz stavka 1., Vijeće ministara do 15. siječnja svake godine donosi izvješće u kojem, uzimajući u obzir zahtjeve sigurnosti i kontinuiteta međunarodnih odnosa te informacije navedene u stavku 4., izvješćuje o stanju zemalja uvrštenih na popis koji je na snazi i zemalja koje namjerava uvrstiti. Vlada prosljeđuje izvješće nadležnim parlamentarnim odborima.”

Glavni postupci i prethodna pitanja

20 LC i CP dvoje su državljana Narodne Republike Bangladeša. Nakon što su ih talijanska tijela spasila na moru, upućeni su u Albaniju gdje su smješteni u ustanovu za zadržavanje u Gjadëru. Te su mjere poduzete primjenom protocolla tra il Governo della Repubblica italiana e il Consiglio dei ministri della Repubblica di Albania per il rafforzamento della collaborazione in materia migratoria (Protokol sklopljen između Vlade Talijanske Republike i Vijeća ministara Republike Albanije o jačanju suradnje u području migracija), na temelju kojeg je albanska vlada Talijanskoj Republici stavila na raspolaganje dvije zone albanskog državnog područja koje su u potpunoj nadležnosti talijanskih tijela i koje su izjednačene s pograničnim ili tranzitnim područjima u kojima tražitelji azila mogu biti zadržani.

21 Dana 16. listopada 2024. osobe LC i CP podnijele su, svaka zasebno, u toj ustanovi za zadržavanje talijanskim tijelima zahtjev za međunarodnu zaštitu.

22 Odlukama od 17. listopada 2024. Područno povjerenstvo za priznavanje međunarodne zaštite u Rimu – II. odjel za postupke na granici odbilo je te zahtjeve u okviru ubrzanog postupka na granici jer osobe LC i CP dolaze iz sigurne zemlje podrijetla. Nadležni sud nije potvrdio odluke o zadržavanju te su stoga [tražitelji međunarodne zaštite] pušteni na slobodu.

23 Po dolasku u Italiju, osobe LC i CP podnijele su 25. listopada 2024. Tribunaleu ordinario di Roma (Redovni sud u Rimu, Italija), sudu koji je uputio zahtjev, tužbe protiv odluka kojima se odbijaju njihovi zahtjevi za međunarodnu zaštitu iz prethodne točke.

24 Taj sud dvoji o određivanju Narodne Republike Bangladeša kao sigurne zemlje podrijetla.

25 Na prvom mjestu, sud koji je uputio zahtjev napominje da se do donošenja Uredbe sa zakonskom snagom br. 158/2024 određivanje treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla odvijalo u dvije faze. Prvo je talijanski zakonodavac redovnim zakonom definirao pravni okvir za takvo određivanje. Potom je talijanska izvršna vlast međuministarskom uredbom određivala sigurne zemlje podrijetla na temelju informativnih obrazaca o tim zemljama. Talijanski sud bio je ovlašten nadzirati usklađenost takvih međuministarskih uredbi s tim pravnim okvirom. Međutim, od stupanja na snagu te uredbe sa zakonskom snagom, popis sigurnih zemalja podrijetla nalazi se u zakonodavnom aktu, to jest u članku 2.*bis* stavku 1. Zakonodavne uredbe br. 25/2008, kako je izmijenjena Uredbom sa zakonskom snagom br. 158/2024. Stoga je talijanski zakonodavac od tada ovlašten utvrditi opći pravni okvir kojim se uređuju pravila i kriteriji određivanja treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla, kao i sâm provesti to određivanje. Sud koji je uputio zahtjev pita se je li takvo određivanje zakonodavnim aktom u skladu sa zahtjevima Direktive 2013/32.

26 Na drugom mjestu, sud koji je uputio zahtjev naglašava da, nakon izmjene članka 2.*bis* Zakonodavne uredbe br. 25/2008 Uredbom sa zakonskom snagom br. 158/2024, talijanski propis više ne upućuje na informativne obrasce o dotičnim trećim zemljama radi njihova uvrštenja na popis sigurnih zemalja podrijetla niti spominje potrebu navođenja izvora iz kojih su ti podaci izvedeni. Konkretno, stavci 2. do 4. članka 2.*bis* Zakonodavne uredbe br. 25/2008, kako je izmijenjena Uredbom sa zakonskom snagom br. 158/2024, uopće se ne spominju u stavku 1. tog članka, kako je izmijenjen. Njime se utvrđuje popis sigurnih zemalja podrijetla općenitim upućivanjem na „podatke iz izvora informacija koje su dostavile mjerodavne međunarodne organizacije” a da se pritom ne definiraju ti podaci ili izvori. Osim toga, novim stavkom 4.*bis* navedenog članka samo se predviđa da, u svrhu redovitog ažuriranja tog popisa, vlada donosi izvješće u kojem se izlaže situacija u predmetnim trećim zemljama. Slijedom toga, [tražitelji međunarodne zaštite], s jedne strane, i sudovi koji odlučuju o pravnim sredstvima koja su oni podnijeli, s druge strane, ne mogu osporavati i nadzirati podrijetlo, mjerodavnost, pouzdanost, relevantnost, aktualnost, potpunost i sadržaj informacija na kojima se temelji određivanje treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla, protivno načelu djelotvornog pravnog lijeka utvrđenom u članku 47. Povelje.

27 Na trećem mjestu, sud koji je uputio zahtjev pita se trebaju li države članice nacionalnim sudovima omogućiti da se koriste svim relevantnim informacijama kojima raspolažu kako bi provjerili osnovanost određivanja treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla, neovisno o tome je li nacionalno tijelo koje je izvršilo to određivanje otkrilo informacije na kojima se temeljilo. Taj sud smatra da na to pitanje treba odgovoriti potvrdno, i to kako bi se osigurala djelotvorna sudska zaštita [tražitelja međunarodne zaštite] čiji su zahtjevi odbijeni u ubrzanom postupku zbog toga što potječu iz takve sigurne zemlje podrijetla.

28 Na četvrtom mjestu, sud koji je uputio zahtjev pita se, u biti, o zaključcima koje treba donijeti na temelju presude od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (C-406/22, EU:C:2024:841). U tom pogledu navodi da iz preambule Uredbe sa zakonskom snagom br. 158/2024 proizlazi da je njezinim donošenjem talijanska vlada željela postupiti u skladu s tom presudom, uklanjajući iz članka 2.*bis* stavka 2. druge rečenice Zakonodavne uredbe br. 25/2008 mogućnost da se kao sigurna zemlja podrijetla odredi treća zemlja koja u odnosu na određene dijelove svojeg državnog područja ne ispunjava uvjete za takvo određivanje. Međutim, ta je vlada u toj odredbi zadržala mogućnost da kao sigurnu zemlju podrijetla odredi treću zemlju izuzimajući određene kategorije osoba. Taj sud smatra da potonju mogućnost treba odbaciti na temelju rasuđivanja istovjetnog onomu koje je Sud iznio u navedenoj presudi. Isključenje kategorija osoba koje se najčešće odnosi na čitavo državno područje treće

zemlje bilo bi čak i ozbiljnije od isključenja državnog područja razmatranog u toj presudi. U tim okolnostima navedeni sud smatra nužnim postaviti s tim u vezi pitanja Sudu, prije nego što, u slučaju potrebe, postupi u skladu s načelom nadređenosti prava Unije.

29 U tim je okolnostima Tribunale ordinario di Roma (Redovni sud u Rimu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja, koja su istovjetno formulirana u obama predmetima:

„1. Protivi li se pravu Unije, a osobito člancima 36., 37. i 38. Direktive [2013/32], u vezi s među ostalim njezinim uvodnim izjavama 42., 46. i 48., tumačenima s obzirom na članak 47. [Povelje] (kao i članke 6. i 13. [EKLJP-a]), to da nacionalni zakonodavac, koji je nadležan za utvrđivanje popisa sigurnih zemalja podrijetla te određivanje kriterija koje treba primijeniti i izvora koji se u tu svrhu upotrebljavaju, također izravno primarnim zakonodavnim aktom odredi treću državu kao sigurnu zemlju podrijetla?

2. Protivi li se u svakom slučaju pravu Unije, a posebice člancima 36., 37. i 38. Direktive 2013/32, u vezi s među ostalim njezinim uvodnim izjavama 42., 46. i 48., tumačenima s obzirom na članak 47. [Povelje] (kao i članke 6. i 13. [EKLJP-a]), barem to da zakonodavac odredi treću državu kao sigurnu zemlju podrijetla, pri čemu izvori koji su korišteni za obrazlaganje takvog određivanja nisu dostupni ni provjerljivi, čime se tražitelju azila onemogućuje da ospori, a nacionalnom sudu da ispita njihovo podrijetlo, mjerodavnost, pouzdanost, relevantnost, aktualnost, potpunost te općenito sadržaj, kao i da na temelju toga samostalno ocijeni postojanje materijalnih uvjeta za takvo određivanje, koji su navedeni u Prilogu I. [navedenoj] [d]irektivi?

3. Treba li pravo Unije, a osobito članke 36., 37. i 38. Direktive 2013/32, u vezi s, među ostalim, njezinim uvodnim izjavama 42., 46. i 48., tumačenima s obzirom na članak 47. [Povelje] (kao i članke 6. i 13. [EKLJP-a]), tumačiti na način da se u okviru ubrzanog postupka na granici [za osobe koje dolaze] iz zemlje podrijetla koja je određena kao sigurna, sud može u svakom slučaju koristiti informacijama o zemlji podrijetla izvodeći ih samostalno iz izvora navedenih u članku 37. stavku 3. [navedene] [d]irektive kako bi utvrdio jesu li ispunjeni materijalni uvjeti za takvo određivanje, koji su navedeni u Prilogu I. [toj] [d]irektivi?

4. Protivi li se pravu Unije, a posebice člancima 36., 37. i 38. Direktive 2013/32, kao i njezinu Prilogu I., u vezi s, među ostalim, njezinim uvodnim izjavama 42., 46. i 48., tumačenima s obzirom na članak 47. [Povelje] (kao i članke 6. i 13. [EKLJP-a]), to da se treća zemlja definira kao ‚sigurna zemlja podrijetla' ako u njoj postoje kategorije osoba u pogledu kojih nisu ispunjeni materijalni uvjeti za takvo određivanje, koji su navedeni u Prilogu I. [navedenoj] [d]irektivi?"

Postupak pred Sudom

30 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovim predmetima odluči po hitnom prethodnom postupku, predviđenom u članku 23.a Statuta Suda Europske unije i članku 107. Poslovnika Suda.

31 Drugo vijeće Suda odlučilo je 19. studenoga 2024., na prijedlog suca izvjestitelja i nakon što je saslušalo nezavisnog odvjetnika, ne prihvatiti taj zahtjev.

32 Odlukom predsjednika Suda od 21. studenoga 2024. ti su predmeti spojeni u svrhu pisanog i usmenog dijela postupka kao i u svrhu donošenja presude.

33 Na temelju rješenja predsjednika Suda od 29. studenoga 2024. o tim se predmetima odlučuje u ubrzanom postupku predviđenom u članku 105. stavku 1. Poslovnika.

34 U skladu s člankom 16. trećim stavkom Statuta Suda Europske unije, Talijanska Republika zatražila je da se o ovim predmetima odluči u sastavu velikog vijeća, što je Sud prihvatio 11. veljače 2025.

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

35 Talijanska i slovačka vlada osporavaju dopuštenost prvog, drugog i četvrtog pitanja.

36 Što se tiče prvog i drugog pitanja, talijanska vlada tvrdi da sud koji je uputio zahtjev nije naveo razloge zbog kojih Uredba sa zakonskom snagom br. 158/2024 nije u skladu s pravom Unije ni razloge zbog kojih su ta pitanja relevantna za rješavanje sporova u glavnim postupcima. Ta vlada dodaje da u ovom slučaju pravila za određivanje sigurnih zemalja podrijetla nisu relevantna jer je Narodna Republika Bangladeš već bila određena kao sigurna zemlja podrijetla i prije donošenja te uredbe sa zakonskom snagom.

37 Što se tiče četvrtog pitanja, talijanska i slovačka vlada tvrde da je ono apstraktno i hipotetsko. Naime, sud koji je uputio zahtjev propustio je provjeriti je li Narodna Republika Bangladeš nesigurna zemlja podrijetla za određene kategorije osoba i pripadaju li osobe LC i CP tim kategorijama.

38 S tim u vezi valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, pitanja o tumačenju prava Unije koja nacionalni sud uputi u pravnom i činjeničnom okviru koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo kad je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, kad je problem hipotetske naravi ili kad Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su potrebni kako bi na koristan način odgovorio na pitanja koja su mu postavljena (presuda od 19. prosinca 2024., Tudmur, C-185/24 i C-189/24, EU:C:2024:1036, t. 26. i navedena sudska praksa).

39 U ovom slučaju iz zahtjevâ za prethodnu odluku proizlazi da su sudu koji je uputio zahtjev podnesene tužbe koje je dvoje državljana Narodne Republike Bangladeša podnijelo protiv odluka kojima se njihovi zahtjevi za međunarodnu zaštitu odbijaju kao očito neosnovani zbog toga što potječu iz sigurne zemlje podrijetla. Taj sud u tim zahtjevima objašnjava da dvoji o usklađenosti određivanja te treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla s pravom Unije, u bitnome zato što to određivanje proizlazi iz zakonodavnog akta, zato što talijanski zakonodavac nije otkrio svoje izvore informacija i zato što je zadržao mogućnost navedenog određivanja, iako ta treća zemlja možda nije „sigurna” u odnosu na određene kategorije svojeg stanovništva. S tim u vezi navedeni sud upućuje na informativni obrazac od 3. svibnja 2024. koji je sastavilo talijansko Ministarstvo vanjskih poslova i koji se odnosi na Narodnu Republiku Bangladeš te na kojem se temeljilo

određivanje potonje kao sigurne zemlje podrijetla prije donošenja Uredbe sa zakonskom snagom br. 158/2024 i u kojem je zaključeno da se ta treća zemlja može smatrati sigurnom zemljom podrijetla samo izuzimajući određene kategorije osoba.

40 U tom kontekstu, svojim prvim, drugim i četvrtim pitanjem isti sud u biti pita Sud o tumačenju više odredbi Direktive 2013/32, kojima se uređuje koncept sigurne zemlje podrijetla i određivanje takvih zemalja od strane država članica, kao i o načinima sudskog nadzora takvog određivanja.

41 Ta se pitanja stoga doista odnose na tumačenje odredbi prava Unije relevantnih za rješavanje sporova u glavnom postupku. Budući da sud koji je uputio zahtjev utvrđuje pravni i činjenični okvir sporova u glavnom postupku pod vlastitom odgovornošću, Sud nije dužan provjeravati pretpostavke na kojima se temelje navedena pitanja.

42 Osim toga, iz zahtjevâ za prethodnu odluku proizlazi da svojim pitanjima sud koji je uputio zahtjev u konačnici želi utvrditi je li određivanje Narodne Republike Bangladeša kao sigurne zemlje podrijetla u skladu s pravom Unije kako bi se, prema potrebi, odbacila pretpostavka sigurnosti koja proizlazi iz primjene koncepta sigurne zemlje podrijetla u glavnim postupcima. Prema tome, okolnost da nije utvrđeno da osobe LC i CP pripadaju jednoj od kategorija osoba u odnosu na koje, prema mišljenju tog suda, ta zemlja nije sigurna zemlja podrijetla, nema utjecaja na dopuštenost tih pitanja.

43 Iz toga slijedi da je prvo, drugo i četvrto pitanje dopušteno.

Meritum

Uvodna očitovanja

44 Uvodno valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljene u članku 267. UFEU-a, na Sudu da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu, Sud će, prema potrebi, preoblikovati pitanja koja su mu postavljena. Nadalje, Sud može uzeti u obzir pravila prava Unije na koja se nacionalni sud nije pozvao u svojem pitanju (vidjeti presude od 20. ožujka 1986., Tissier, 35/85, EU:C:1986:143, t. 9., kao i od 19. prosinca 2024., Khan Yunis i Baabda, C-123/23 i C-202/23, EU:C:2024:1042, t. 63.).

45 Naime, okolnost da se, formalno gledajući, sud koji je uputio zahtjev u svojim pitanjima pozvao na određene posebne odredbe prava Unije ne sprječava Sud da mu pruži sve elemente za tumačenje koji mogu biti korisni za odlučivanje u glavnom postupku, izvodeći iz svih elemenata koje mu je taj sud dostavio, osobito iz obrazloženja odluka kojima se upućuju zahtjevi za prethodnu odluku, elemente prava Unije koje treba tumačiti uzimajući u obzir predmet spora (vidjeti presude od 29. studenoga 1978., Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, t. 26., kao i od 19. prosinca 2024., Khan Yunis i Baabda, C-123/23 i C-202/23, EU:C:2024:1042, t. 64.).

46 Svojim pitanjima sud koji je uputio zahtjev pita Sud osobito o tumačenju članaka 36. do 38. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje.

47 Na prvom mjestu, valja podsjetiti na to da se članci 36. i 37. Direktive 2013/32 odnose na koncept sigurne zemlje podrijetla i na to da države članice određuju treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla.

48 Tim se člancima uspostavlja poseban sustav u okviru kojeg države članice mogu razmatrati zahtjeve za međunarodnu zaštitu. Taj se sustav temelji na obliku oborive pretpostavke o dostatnoj zaštiti u zemlji podrijetla, koju tražitelj međunarodne zaštite može osporiti ako iznese ozbiljne razloge koji se odnose na njegove osobne okolnosti (vidjeti u tom smislu presude od 25. srpnja 2018., A, C-404/17, EU:C:2018:588, t. 25., i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 47. i navedenu sudsku praksu).

49 Na temelju specifičnosti navedenog sustava razmatranja, države članice mogu odlučiti, u skladu s člankom 31. stavkom 8. točkom (b) te direktive, s jedne strane, ubrzati postupak razmatranja i, s druge strane, provesti taj postupak na granici ili u tranzitnim zonama, u skladu s člankom 43. navedene direktive (presuda od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 48.).

50 Nadalje, kada se zahtjev za međunarodnu zaštitu koji je podnio tražitelj međunarodne zaštite koji dolazi iz sigurne zemlje podrijetla smatra neosnovanim jer je tijelo odlučivanja utvrdilo, u skladu s člankom 32. stavkom 1. Direktive 2013/32, da tražitelj ne ispunjava uvjete za međunarodnu zaštitu na temelju Direktive 2011/95, države članice također mogu smatrati, na temelju članka 32. stavka 2. Direktive 2913/32, da je takav zahtjev očito neosnovan ako je kao takav definiran u nacionalnom zakonodavstvu (presuda od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 49.).

51 Usto, jedna od posljedica za zainteresiranu osobu čiji je zahtjev odbijen na temelju primjene koncepta sigurne zemlje podrijetla jest to da joj se, suprotno onomu što je predviđeno u slučaju pukog odbijanja, ne može odobriti da ostane na području države članice u kojoj je podnesen taj zahtjev do zaključenja postupka povodom njezina pravnog lijeka protiv odluke o odbijanju navedenog zahtjeva, kao što to proizlazi iz odredbi članka 46. stavaka 5. i 6. Direktive 2013/32 (presude od 25. srpnja 2018., A, C-404/17, EU:C:2018:588, t. 27. i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 50.).

52 Na drugom mjestu, valja primijetiti da se, za razliku od članaka 36. i 37. Direktive 2013/32, njezin članak 38. ne odnosi na koncept „sigurne zemlje podrijetla”, nego na koncept „sigurne treće zemlje”. Međutim, glavni postupci odnose se isključivo na primjenu koncepta „sigurne zemlje podrijetla”. Stoga u ovim predmetima nije potrebno odlučiti o tumačenju članka 38. te direktive.

53 Na trećem mjestu, valja utvrditi da pravu na djelotvoran pravni lijek, zajamčenom člankom 47. Povelje, odgovara obveza koju države članice imaju na temelju članka 46. stavka 1. Direktive 2013/32 da tražiteljima međunarodne zaštite predvide takvo pravo na djelotvoran pravni lijek, čiji je doseg definiran u članku 46. stavku 3. te direktive (vidjeti u tom smislu presude od 19. ožujka 2020., Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, t. 60. i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 85. kao i navedenu sudsku praksu). Stoga valja uzeti u obzir i potonju odredbu, iako se sud koji je uputio zahtjev nije u svojim pitanjima na nju pozvao.

Prvo pitanje

54 Sud koji je uputio zahtjev prvim pitanjem u biti pita treba li članke 36. i 37., kao i članak 46. stavak 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje, tumačiti na način da im se protivi to da država članica zakonodavnim aktom odredi treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla.

55 Kao što je to navedeno u točki 48. ove presude, člancima 36. i 37. Direktive 2013/32 uspostavlja se poseban sustav kojem države članice mogu podvrgnuti razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu državljana zemalja koje su određene kao sigurne zemlje podrijetla.

56 U tu svrhu, članak 37. stavak 1. te direktive pojašnjava da „države članice mogu zadržati ili donijeti zakonodavstvo koje im omogućuje, u skladu s Prilogom I. [navedenoj direktivi], nacionalno označavanje sigurnih zemalja porijekla u svrhe razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu”. Kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točki 36. svojeg mišljenja, iz usporedbe različitih jezičnih verzija te odredbe proizlazi da pojam „zakonodavstvo” treba široko tumačiti na način da može obuhvaćati zakonodavne, regulatorne ili upravne akte.

57 U tom smislu, Sud je nadalje presudio da država članica, kako bi mogla primijeniti poseban sustav razmatranja i pozvati se na oborivu pretpostavku uspostavljenu pravilima Direktive 2013/32 o postupcima koji se temelje na konceptu sigurne zemlje podrijetla, mora u potpunosti provesti navedena pravila glede mjera iz zakona i drugih propisa koje je potrebno poduzeti (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., C-404/17, EU:C:2018:588, t. 31.).

58 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, odredbe direktive moraju se provesti s neupitnom obvezujućom snagom te s konkretnošću, preciznošću i jasnoćom potrebnom da se zadovolji zahtjev pravne sigurnosti (presuda od 3. rujna 2020., Subdelegación del Gobierno en Barcelona (Osobe s dugotrajnim boravkom), C-503/19 i C-592/19, EU:C:2020:629, t. 35. i navedena sudska praksa).

59 U tom okviru, svaka država članica mora odrediti sigurne zemlje podrijetla na način predviđen člancima 36. i 37. i Prilogom I. Direktivi 2013/32, odnosno, među ostalim, izraditi popis trećih zemalja prema kriterijima navedenima u Prilogu I., donošenjem dodatnih pravila i načina provedbe, dostavom Komisiji popisa sigurnih zemalja podrijetla ili njegovim periodičnim preispitivanjem (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., C-404/17, EU:C:2018:588, t. 28.).

60 Ipak, ni tim odredbama ni uostalom bilo kojom drugom odredbom Direktive 2013/32 ne određuje se tijelo ili tijela država članica koja bi trebala biti zadužena za određivanje sigurnih zemalja podrijetla na nacionalnoj razini, kao ni relevantni pravni instrument u tu svrhu.

61 U tom pogledu valja podsjetiti na to da iz članka 288. trećeg stavka UFEU-a proizlazi da države članice prilikom prenošenja direktive raspolažu marginom prosudbe u pogledu izbora načina i sredstava namijenjenih osiguravanju njezine provedbe. Stoga, kad je riječ o izboru nadležnih tijela i pravnih instrumenata relevantnih za određivanje trećih zemalja kao sigurnih zemalja podrijetla na nacionalnoj razini, ništa se ne protivi tomu da se unutar države članice nacionalnom zakonodavcu dodijeli odgovornost za određivanje sigurnih zemalja podrijetla zakonodavnim aktom.

62 Međutim, ta margina prosudbe država članica prilikom provedbe odredaba članaka 36. i 37. Direktive 2013/32 ne utječe na obvezu svake od tih država da poduzme sve potrebne mjere kako bi se osigurao puni učinak te direktive, u skladu s njezinim ciljem (vidjeti u tom smislu presude od 10. travnja 1984., von Colson i Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, t. 15., kao i od 31. ožujka 2022., Lombard Lizing, C-472/20, EU:C:2022:242, t. 35.).

63 Konkretno, navedena margina prosudbe ne utječe na obvezu svakog nacionalnog suda da osigura puni učinak odredaba Direktive 2013/32 izuzimajući od primjene, prema potrebi i na temelju samostalne ovlasti, svaku odredbu nacionalnog zakonodavstva, čak i ako je ona donesena kasnije,

koja bi bila protivna odredbama te direktive koje imaju izravan učinak, a da pritom ne mora zatražiti ili čekati prethodno stavljanje izvan snage odredbe nacionalnog zakonodavstva o kojem je riječ kroz zakonodavni ili bilo koji drugi postupak predviđen Ustavom (vidjeti u tom smislu presude od 9. ožujka 1978., Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, t. 21. i 24., kao i od 28. siječnja 2025., ASG 2, C-253/23, EU:C:2025:40, t. 90. i navedenu sudsku praksu).

64 Nadalje, iako je, u nedostatku propisa Unije u tom području, na unutarnjem pravnom poretku, na temelju načela postupovne autonomije država članica i pod uvjetom poštovanja načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, da uspostavi postupovna pravila za pravne lijekove namijenjene zaštiti pojedinačnih prava koja proizlaze iz pravnog poretka Unije, države članice ipak su odgovorne osigurati, u svakom slučaju, poštovanje prava na djelotvornu sudsku zaštitu navedenih prava, kako je zajamčeno člankom 47. Povelje, pri čemu je doseg tog prava u ovom slučaju pojašnjen člankom 46. Direktive 2013/32 (vidjeti u tom smislu presudu od 3. srpnja 2025., Al Nasiria, C-610/23, EU:C:2025:514, t. 51. i navedenu sudsku praksu).

65 Iz toga slijedi da odabir koji država članica izvrši u pogledu nadležnog nacionalnog tijela i pravnog instrumenta za određivanje sigurnih zemalja podrijetla, u skladu s člancima 36. i 37. Direktive 2013/32, ne može utjecati na obveze koje država članica ima na temelju te direktive. Stoga je na svakoj državi članici da osigura poštovanje prava na djelotvoran pravni lijek koje članak 46. stavak 1. navedene direktive priznaje tražiteljima međunarodne zaštite protiv odluka koje se odnose na njihove zahtjeve i čiji doseg određuje članak 46. stavak 3. iste direktive.

66 S tim u vezi, Sud je već presudio da u skladu s člankom 46. stavkom 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje, kada je sudu podnesen pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu koji se razmatrao u okviru posebnog sustava primjenjivog na zahtjeve koje su podnijeli tražitelji iz trećih zemalja koje su, u skladu s člankom 37. te direktive, označene kao sigurne zemlje podrijetla, taj sud, na temelju cjelovitog i *ex nunc* razmatranja koje se nalaže tim člankom 46. stavkom 3., mora istaknuti, na temelju elemenata spisa i elemenata koji su mu dostavljeni tijekom postupka koji se pred njim vodi, povredu materijalnih uvjeta za takvo određivanje navedenih u Prilogu I. navedenoj direktivi (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 98.).

67 Posljedično, i uzimajući u obzir sudsku praksu navedenu u točkama 62. i 63. ove presude, okolnost da je država članica zakonodavnim aktom odlučila odrediti sigurne zemlje podrijetla ne može spriječiti nacionalni sud pred kojim se vodi postupak pod uvjetima navedenima u prethodnoj točki ove presude da nadzire, makar uzgredno, poštuje li određivanje predmetne treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla materijalne uvjete takvog određivanja navedene u Prilogu I. Direktivi 2013/32.

68 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članke 36. i 37. te članak 46. stavak 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje, treba tumačiti na način da im se ne protivi to da država članica zakonodavnim aktom odredi treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla, pod uvjetom da svaki nacionalni sud, koji odlučuje o pravnom lijeku protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu razmotrenom u okviru posebnog sustava koji se primjenjuje na zahtjeve koje su podnijeli tražitelji međunarodne zaštite iz trećih zemalja određenih kao sigurne zemlje podrijetla, može provesti sudski nadzor nad poštovanjem materijalnih uvjeta takvog određivanja, navedenih u Prilogu I. toj direktivi.

Drugo i treće pitanje

69 Svojim drugim i trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 36. i 37. kao i članak 46. stavak 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje, tumačiti na način da, s jedne strane, država članica koja treću zemlju odredi kao sigurnu zemlju podrijetla mora omogućiti pristup izvorima informacija u smislu članka 37. stavka 3. te direktive na kojima se temelji to određivanje i, s druge strane, nacionalni sud koji odlučuje o pravnom lijeku protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu koji se razmatra u okviru posebnog sustava razmatranja primjenjivog na zahtjeve koje su podnijeli tražitelji međunarodne zaštite iz trećih zemalja određenih kao sigurne zemlje podrijetla može, kada provjerava ispunjava li to određivanje materijalne uvjete navedene u Prilogu I. navedenoj direktivi, uzeti u obzir informacije koje je sâm prikupio.

70 Članak 37. stavak 3. Direktive 2013/32 predviđa da se države članice, kada utvrđuju je li neka treća zemlja sigurna zemlja podrijetla, oslanjaju na različite vrste izvora informacija, uključujući informacije drugih država članica, EASO-a, UNHCR-a, Vijeća Europe i drugih mjerodavnih međunarodnih organizacija.

71 Točno je da ni ta odredba ni bilo koja druga odredba Direktive 2013/32 izričito ne određuje da nacionalno tijelo koje na nacionalnoj razini određuje sigurne zemlje podrijetla mora učiniti dostupnim izvore informacija na temelju kojih je provelo takvo određivanje.

72 Međutim, na prvom mjestu, činjenica da je država članica odredila treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla dovodi do toga da se na tražitelje međunarodne zaštite koji potječu iz te zemlje primjenjuje poseban sustav razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Konkretno, taj sustav, izložen u točkama 48. do 51. ove presude, omogućuje državama članicama da ubrzaju postupak razmatranja tih zahtjeva i temelji se na obliku oborive pretpostavke o dostatnoj zaštiti u zemlji podrijetla, koju tražitelj međunarodne zaštite može osporiti u skladu s člankom 36. stavkom 1. Direktive 2013/32, ako iznese ozbiljne razloge koji se odnose na njegove posebne okolnosti.

73 Međutim, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 55. svojeg mišljenja, kako bi mogućnost tražitelja međunarodne zaštite da obori tu pretpostavku bila djelotvorna, potrebno je da se tom tražitelju međunarodne zaštite omogući da sazna razloge zbog kojih se njegova zemlja podrijetla smatra sigurnom. Stoga navedeni tražitelj međunarodne zaštite mora na toj osnovi imati pristup izvorima informacija na temelju kojih je njegova zemlja podrijetla određena kao sigurna.

74 Na drugom mjestu, valja istaknuti da na temelju članka 12. stavka 1. točke (d) Direktive 2013/32, u vezi s njezinim člankom 10. stavkom 3. točkom (b), tražitelji međunarodne zaštite tijekom postupka razmatranja imaju pristup preciznim i ažuriranim informacijama o općoj situaciji u njihovim zemljama podrijetla koje su prikupile države članice iz različitih izvora, kao što su EUAA i UNHCR te međunarodne organizacije za ljudska prava. Isto tako, iz članka 10. stavka 4. navedene direktive proizlazi da nacionalni sudovi također imaju pristup općim informacijama potrebnima za izvršavanje svojih zadaća.

75 Riječ je o izvorima informacija istovjetnim onima na koje se mogu osloniti države članice, u skladu s člankom 37. stavkom 3. Direktive 2013/32, kako bi odredile treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla.

76 Na trećem mjestu, valja podsjetiti na to da članak 46. stavak 1. Direktive 2013/32 tražiteljima međunarodne zaštite priznaje pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom protiv odluka u vezi s njihovim zahtjevom. U članku 46. stavku 3. te direktive definira se doseg prava na djelotvoran pravni lijek, pri čemu se pojašnjava da države članice koje su njime vezane moraju osigurati da sud pred kojim se osporava odluka o zahtjevu za međunarodnu zaštitu „cjelovito i *ex nunc* razm[otri] i činjenic[e] i pravn[a] pitanja, uključujući, ako je potrebno, razmatranje potreba za međunarodnom zaštitom u skladu s Direktivom [2011/95]” (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 85. i navedenu sudsku praksu).

77 Usto, iz sudske prakse Suda proizlazi da značajke pravnog lijeka predviđenog člankom 46. Direktive 2013/32 moraju biti određene u skladu s člankom 47. Povelje, koji potvrđuje načelo djelotvorne sudske zaštite. Naime, članak 47. Povelje dovoljan je sâm za sebe i ne mora biti pojašnjen odredbama prava Unije ni nacionalnog prava kako bi se na temelju njega pojedincima dodijelilo pravo na koje se kao takvo mogu pozivati. Stoga drukčije ne može proizlaziti ni iz članka 46. stavka 3. te direktive, tumačenog u vezi s člankom 47. Povelje (presuda od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 86. i navedena sudska praksa).

78 U tom smislu, kao prvo, valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, djelotvornost sudskog nadzora koju jamči članak 47. Povelje, s obzirom na koji treba tumačiti članak 46. Direktive 2013/32, zahtijeva, s jedne strane, da zainteresirana osoba bude upoznata s razlozima na kojima se temelji odluka koja se na nju odnosi, bilo čitanjem same odluke bilo priopćenjem tih razloga na njezin zahtjev, kako bi joj se omogućilo da brani svoja prava u najboljim mogućim uvjetima i da uz potpuno poznavanje činjenica odluči je li korisno pokrenuti postupak pred nadležnim sudom. S druge strane, potonji mora imati ovlast zahtijevati od tijela o kojem je riječ da priopći te razloge kako bi u potpunosti mogao izvršiti nadzor zakonitosti dotične nacionalne odluke (presude od 4. lipnja 2013., ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, t. 53. i od 29. srpnja 2024., protectus, C-185/23, EU:C:2024:657, t. 79. i navedena sudska praksa).

79 Međutim, kada je, kao u glavnim postupcima, zahtjev za međunarodnu zaštitu odbijen kao očito neosnovan zbog toga što tražitelj međunarodne zaštite dolazi iz sigurne zemlje podrijetla u smislu članaka 36. i 37. Direktive 2013/32, u vezi s njezinim Prilogom I., taj se razlog za odbijanje u bitnome preklapa s razlozima na kojima se temelji pretpostavka dostatne zaštite koja proizlazi iz određivanja predmetne zemlje kao sigurne zemlje podrijetla.

80 Uzimajući u obzir sudsku praksu navedenu u točki 78. ove presude, valja stoga smatrati da djelotvornost sudske zaštite zahtijeva da i dotični tražitelj međunarodne zaštite i sud pred kojim se vodi postupak mogu ne samo znati za razloge takvog odbijanja nego i imati pristup izvorima informacija na temelju kojih je treća zemlja o kojoj je riječ određena kao sigurna zemlja podrijetla.

81 Kao drugo, kad je riječ o dosegu prava na učinkoviti pravni lijek, kako je utvrđeno u članku 46. stavku 3., Sud je presudio da izraz „osiguravaju da se učinkovitim pravnim lijekom predviđa cjelovito i *ex nunc* razmatranje i činjenica i pravnih pitanja” treba tumačiti na način da države članice, na temelju te odredbe, moraju urediti svoje nacionalno pravo na način da postupanje s pravnim lijekovima o kojima je riječ podrazumijeva to da sud razmotri sve činjenične i pravne elemente koji mu omogućuju da provede ažurirano ocjenjivanje dotičnog slučaja (presude od 25. srpnja 2018., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, t. 110. i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 87.).

82 U tom pogledu, kao prvo, izraz *ex nunc* naglašava obvezu suda da provede ocjenu kojom se, ovisno o slučaju, uzimaju u obzir novi elementi koji su se pojavili nakon donošenja pobijane odluke (presude od 25. srpnja 2018., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, t. 111.; od 29. srpnja 2019., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, t. 52. i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 88.).

83 Nadalje, pridjev „u potpunosti" iz članka 46. stavka 3. Direktive 2013/32 potvrđuje da sud mora ispitati i elemente koje je tijelo odlučivanja uzelo ili moralo uzeti u obzir kao i one koji su nastali nakon donošenja odluke tog tijela (presude od 25. srpnja 2018., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, t. 113.; od 29. srpnja 2019., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, t. 52. i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 89.).

84 Naposljetku, izrazom „ako je potrebno" iz dijela rečenice „uključujući, ako je potrebno, razmatranje potreba za međunarodnom zaštitom u skladu s Direktivom [2011/95]" ističe se činjenica da se cjelovito i *ex nunc* razmatranje, koje je na sudu, ne mora nužno odnositi na materijalno ispitivanje potreba za međunarodnom zaštitom te se stoga može odnositi na postupovne aspekte zahtjeva za međunarodnu zaštitu, među kojima je i određivanje treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 90. i 91., kao i navedenu sudsku praksu).

85 Kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda navedene u točki 66. ove presude, u skladu s člankom 46. stavkom 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje, kada je nacionalnom sudu podnesen pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu obrađenom u okviru posebnog sustava razmatranja navedenog u točki 48. ove presude, taj sud mora, na temelju cjelovitog i *ex nunc* razmatranja koje nalaže taj članak 46. stavak 3. i u skladu s elementima iz spisa kao i onima koji su mu priopćeni tijekom postupka koji se pred njim vodi, istaknuti moguću povredu materijalnih uvjeta takvog određivanja navedenih u Prilogu I. navedenoj direktivi.

86 Međutim, djelotvornost sudskog nadzora poštovanja materijalnih uvjeta navedenih u Prilogu I. Direktivi 2013/32 pretpostavlja da sud pred kojim se vodi postupak može imati pristup izvorima informacija na temelju kojih je nadležno nacionalno tijelo odredilo predmetnu treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla. Taj zahtjev djelotvornosti također podrazumijeva da taj sud može provjeriti poštuje li to određivanje materijalne uvjete navedene u Prilogu I. navedenoj direktivi, uzimajući u obzir druge informacije koje je on sâm, u slučaju potrebe, prikupio, da te informacije potječu iz javnih izvora ili iz izvora čije je podnošenje zatražio od jedne od stranaka u sporu koji se pred njim vodi, pod uvjetom da se, s jedne strane, uvjerio u pouzdanost tih informacija i da se, s druge strane, u skladu s načelom kontradiktornosti, te stranke imaju priliku očitovati o tim informacijama.

87 Iz toga slijedi da su države članice na temelju članka 46. stavka 3. Direktive 2013/32 dužne urediti svoje nacionalno pravo na način da se zajamči dostatan i prikladan pristup izvorima informacija na koje su se oslonile prilikom određivanja sigurnih zemalja podrijetla. Taj pristup mora omogućiti tražitelju međunarodne zaštite koji potječe iz takve zemlje i nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak protiv odluke koja se odnosi na zahtjev za međunarodnu zaštitu da se učinkovito upoznaju s tim izvorima informacija u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 78. ove presude.

88 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo i treće pitanje valja odgovoriti tako da članke 36. i 37., kao i članak 46. stavak 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje, valja tumačiti na način da:

– država članica koja treću zemlju odredi kao sigurnu zemlju podrijetla mora izvorima informacija, u smislu članka 37. stavka 3. te direktive, na kojima se to određivanje temelji, zajamčiti dostatan i prikladan pristup koji mora, s jedne strane, omogućiti dotičnom tražitelju međunarodne zaštite, podrijetlom iz te treće zemlje, da obrani svoja prava u najboljim mogućim uvjetima i da odluči, uz potpuno poznavanje činjenica, je li korisno pokrenuti postupak pred nadležnim sudom i, s druge strane, potonjem omogućiti da provede nadzor nad odlukom u vezi sa zahtjevom za međunarodnu zaštitu;

– nacionalni sud koji odlučuje o pravnom lijeku protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu obrađenom u okviru posebnog sustava razmatranja koji se primjenjuje na zahtjeve koje podnesu tražitelji međunarodne zaštite iz trećih zemalja određenih kao sigurne zemlje podrijetla može, kada provjerava, makar uzgredno, je li to određivanje u skladu s materijalnim uvjetima navedenima u Prilogu I. navedenoj direktivi, uzeti u obzir informacije koje je sâm prikupio, pod uvjetom da se, s jedne strane, uvjeri u pouzdanost tih informacija i, s druge strane, da strankama u sporu zajamči poštovanje načela kontradiktornosti.

Četvrto pitanje

89 Uvodno valja istaknuti da se četvrto pitanje ne odnosi na nadzor koji sud koji je uputio zahtjev treba izvršiti u pogledu provedbe odredbi članka 36. stavka 1. Direktive 2013/32, kojim se predviđa obaranje pretpostavke o dostatnoj zaštiti u zemlji podrijetla kada tražitelj međunarodne zaštite navede ozbiljne razloge u vezi sa svojim osobnim okolnostima. Navedeno pitanje odnosi se samo na nadzor koji taj sud mora provesti u pogledu određivanja treće zemlje podrijetla tražitelja međunarodne zaštite kao sigurne zemlje podrijetla, u skladu s člankom 37. te direktive.

90 U tim okolnostima valja smatrati da svojim četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 37. Direktive 2013/32 u vezi s njezinim Prilogom I. tumačiti na način da mu se protivi to da država članica odredi kao sigurnu zemlju podrijetla treću zemlju koja u odnosu na određene kategorije osoba ne ispunjava materijalne uvjete za takvo određivanje navedene u Prilogu I. navedenoj direktivi.

91 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir njezin tekst, kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio (presude od 17. studenoga 1983., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, t. 12. i od 6. srpnja 2023., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Izbjeglica koji je počinio teško kazneno djelo), C-8/22, EU:C:2023:542, t. 29.).

92 Kad je riječ, na prvom mjestu, o tekstu članka 37. Direktive 2013/32 koji se, u skladu sa svojim naslovom, odnosi na određivanje od strane države članice treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla, u njemu se u više navrata upućuje na pojmove „zemlja” i „treća zemlja”. Ništa u tekstu te odredbe ne upućuje na to da se u svrhu takvog određivanja ti pojmovi mogu shvatiti tako da se odnose samo na dio, koji može biti i većinski, stanovništva dotične treće zemlje, uz isključenje preostalog dijela tog stanovništva ili određenih kategorija osoba.

93 Na drugom mjestu, kad je riječ o kontekstu članka 37. Direktive 2013/32, iz tog članka proizlazi, kao prvo, da države članice mogu odrediti sigurne zemlje podrijetla u skladu s Prilogom I. toj direktivi. Međutim, poput teksta navedenog članka, kriteriji navedeni u tom prilogu ne daju

nikakvu naznaku da bi države članice mogle odrediti treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla iako za određene kategorije osoba unutar stanovništva te zemlje nisu ispunjeni materijalni kriteriji predviđeni u tom Prilogu I.

94 Suprotno tomu, u skladu s navedenim prilogom, određivanje treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla ovisi o mogućnosti dokazivanja da „općenito” i „trajno” nema progona, mučenja ili nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i da nema prijetnje zbog općeg nasilja u razmjerima međunarodnog ili unutarnjeg oružanog napada.

95 U tom je pogledu točno da se jezične verzije Priloga I. Direktivi 2013/32 razlikuju. Tako se samo u francuskoj jezičnoj verziji tog priloga spominje prilog „uniformément”. Ostale jezične verzije navedenog priloga, kao što su verzije na bugarskom jeziku („*за всеки отделен случай*”), španjolskom („*sistemática*”), češkom („*soustavně*”), danskom („*til stadighed*”), njemačkom („*durchgängig*”), estonskom („*järjekindlat*”), grčkom („*μόνιμα*”), engleskom („*consistently*”), hrvatskom („*trajno*”), talijanskom („*costantemente*”), latvijskom („*konsekventi*”), litavskom („*sistemingai*”), mađarskom („*következetesen*”), malteškom („*konsistentement*”), nizozemskom („*duurzame*”), poljskom („*konsekwentnie*”), portugalskom („*sistemático*”), rumunjskom („*consecvent*”), slovačkom („*sústavne*”), slovenskom („*redno*”), finskom („*jatkuvasti*”) i švedskom („*genomgående*”), odgovaraju izrazima poput „trajno”, „sustavno”, „kontinuirano” ili „dosljedno”.

96 Međutim, osim tih semantičkih razlika, svi ti izrazi upućuju na određenu „beziznimnost”. Slijedom toga i s obzirom na to da se u članku 37. ili Prilogu I. Direktivi 2013/32 ni na koji način ne upućuje na dio stanovništva dotične treće zemlje, ti izrazi navode na to da se uvjeti iz tog priloga moraju ispuniti s obzirom na cjelokupno stanovništvo dotične treće zemlje kako bi se ta zemlja mogla odrediti kao sigurna zemlja podrijetla. Na taj način izražavaju odabir zakonodavca Unije da se određivanje sigurne zemlje podrijetla uvjetuje time da je treća zemlja općenito sigurna za cjelokupno stanovništvo, a ne samo za jedan njegov dio.

97 Nadalje, čak ni u zemlji koja je općenito sigurna za cjelokupno stanovništvo ne postoji apsolutno jamstvo sigurnosti za svakog pojedinca. Zbog toga je zakonodavac Unije u članku 36. stavku 1. Direktive 2013/32, u vezi s njezinim uvodnim izjavama 40. i 42., predvidio mogućnost da svaki tražitelj međunarodne zaštite koji potječe iz zemlje određene kao sigurna zemlja podrijetla ospori oborivu pretpostavku o dostatnoj zaštiti navođenjem ozbiljnih razloga koji se odnose na njegove osobne okolnosti.

98 Kao drugo, kad je riječ o argumentu koji se temelji na članku 24. Direktive 2013/32, valja istaknuti da taj članak, koji se, u skladu sa svojim naslovom, odnosi na „[tražitelje međunarodne zaštite] koji trebaju posebna postupovna jamstva”, nema nikakve veze s određivanjem treće zemlje kao „sigurne zemlje podrijetla” u smislu članka 37. i Priloga I. toj direktivi.

99 Kao treće, kao što se to navodi u točkama 48. do 51. ove presude, određivanje od strane države članice treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla omogućuje da se na zahtjeve za međunarodnu zaštitu koje su uložili tražitelji međunarodne zaštite iz tih trećih zemalja primijeni poseban sustav razmatranja koji ima derogatornu narav.

100 U tom pogledu, tumačenje članka 37. Direktive 2013/32 na način da omogućuje da se treća zemlja odredi kao sigurna zemlja podrijetla, iako u odnosu na određene kategorije osoba ta zemlja ne ispunjava materijalne uvjete predviđene u Prilogu I. toj direktivi, imalo bi za učinak proširenje područja primjene tog posebnog sustava razmatranja. Budući da takvo tumačenje nema nikakvu potporu u tekstu tog članka 37. kao ni, šire gledajući, u navedenoj direktivi, priznavanjem takve

mogućnosti povrijedilo bi se usko tumačenje koje treba primijeniti na odredbe derogatorne naravi (vidjeti u tom smislu presude od 5. ožujka 2015., Komisija/Luksemburg, C-502/13, EU:C:2015:143, t. 61., i od 8. veljače 2024., Bundesrepublik Deutschland (Dopuštenost naknadnog zahtjeva), C-216/22, EU:C:2024:122, t. 35. i navedenu sudsku praksu).

101 Kad je riječ, na trećem mjestu, o ciljevima Direktive 2013/32, valja podsjetiti na to da osim činjenice da ona slijedi opći cilj uspostavljanja zajedničkih postupovnih pravila, njezin je cilj, među ostalim, kao što to osobito proizlazi iz njezine uvodne izjave 18., da se sa zahtjevima za međunarodnu zaštitu postupa „što prije, ne dovodeći u pitanje valjanost i sustavnost razmatranja koje se provodi" (presude od 25. srpnja 2018., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, t. 109. i od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 78.).

102 U tom se smislu u uvodnoj izjavi 20. navedene direktive navodi da bi u dobro utvrđenim okolnostima, kada se smatra da je zahtjev neosnovan, države članice trebale imati mogućnost ubrzanja postupka razmatranja, posebno uvođenjem kraćih, ali razumnih rokova za određene postupovne radnje, ne dovodeći u pitanje valjanost i sustavnost razmatranja koje se provodi, te učinkovit pristup tražitelja međunarodne zaštite osnovnim načelima i jamstvima iz te direktive (presuda od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 79.).

103 Zbog toga, kao što je to navedeno u točkama 48. do 51. ove presude, država članica može zahtjeve za međunarodnu zaštitu koje su podnijeli tražitelji iz treće zemlje koju je ta država članica odredila kao sigurnu zemlju podrijetla podvrgnuti posebnom sustavu razmatranja, u skladu s kojim je, među ostalim, moguće ubrzati postupak razmatranja tih zahtjeva (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 80.).

104 Budući da zakonodavac Unije, kao što je to navedeno u točki 101. ove presude, Direktivom 2013/32 nastoji zajamčiti istodobno brzo i sustavno razmatranje zahtjevâ za međunarodnu zaštitu, dužan je, u okviru izvršavanja diskrecijske ovlasti koju ima u svrhu utvrđivanja zajedničkih postupaka za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite, odvagnuti ta dva cilja prilikom određivanja uvjeta u kojima države članice mogu odrediti treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla (presuda od 4. listopada 2024., Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky, C-406/22, EU:C:2024:841, t. 81.).

105 Stoga činjenica da taj zakonodavac u okviru te direktive nije predvidio mogućnost država članica da u svrhu takvog određivanja isključe kategorije osoba odražava to odvagivanje i njegov izbor da prednost dâ sustavnom razmatranju zahtjeva za međunarodnu zaštitu tražitelja čija zemlja podrijetla ne ispunjava, u odnosu na cjelokupno stanovništvo, materijalne uvjete iz Priloga I. navedenoj direktivi.

106 Iako se člankom 61. stavkom 2. Uredbe 2024/1348, čijim se člankom 78. Direktiva 2013/32 stavlja izvan snage s učinkom od 12. lipnja 2026., uvodi takva mogućnost tako da se propisuje da se određivanjem treće zemlje kao sigurne zemlje podrijetla na razini Unije i na nacionalnoj razini mogu predvidjeti iznimke za jasno prepoznatljive kategorije osoba, riječ je o ovlasti zakonodavca Unije da preispita taj izbor ponovnim odvagivanjem interesa o kojima je riječ.

107 U tom kontekstu također valja istaknuti da je na tom zakonodavcu da odabere datum od kojeg se počinje primjenjivati nova odredba, kao što je članak 61. stavak 2. Uredbe 2024/1348, a taj je odabir izvršio u članku 79. stavcima 2. i 3. te uredbe. Osim toga, on ima mogućnost preispitati taj odabir izmjenom potonje odredbe, što je uostalom predložila Komisija. Tako se njezinim prijedlogom od 16. travnja 2025. za Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe 2024/1348 (COM(2025) 186 *final*), u njezinu članku 1. stavku 2. predviđa izmjena članka 79. stavaka 2. i 3. Uredbe 2024/1348 kako bi se pomaknula unaprijed primjena, među ostalim, njezina članka 61. stavka 2.

108 Stoga, uzimajući u obzir zahtjeve navedene u točkama 66. i 85. ove presude i s obzirom na to da se na glavne postupke primjenjuje članak 37. Direktive 2013/32, a ne članak 61. stavak 2. Uredbe 2024/1348, na sudu koji je uputio zahtjev je da provjeri, u skladu s člankom 46. stavkom 3. te direktive, u vezi s člankom 47. Povelje, na temelju elemenata iz spisa kao i onih koji su mu priopćeni tijekom postupka koji se pred njim vodi, ispunjava li određivanje Narodne Republike Bangladeša kao sigurne zemlje podrijetla, predviđeno člankom 2.*bis* stavkom 1. Zakonodavne uredbe br. 25/2008 nakon što je izmijenjena Uredbom sa zakonskom snagom br. 158/2024, materijalne uvjete za takvo određivanje utvrđene u Prilogu I. navedenoj direktivi, u odnosu na cjelokupno stanovništvo te treće zemlje.

109 S obzirom na prethodna razmatranja, na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da članak 37. Direktive 2013/32 u vezi s njezinim Prilogom I. treba tumačiti na način da mu se protivi to da država članica odredi kao sigurnu zemlju podrijetla treću zemlju koja u odnosu na određene kategorije osoba ne ispunjava materijalne uvjete za takvo određivanje navedene u Prilogu I. navedenoj direktivi.

Troškovi

110 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnih postupaka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. **Članke 36. i 37., kao i članak 46. stavak 3. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,**

   treba tumačiti na način da im se:

   ne protivi to da država članica zakonodavnim aktom odredi treću zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla, pod uvjetom da svaki nacionalni sud, koji odlučuje o pravnom lijeku protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu razmotrenom u okviru posebnog sustava koji se primjenjuje na zahtjeve koje su podnijeli tražitelji međunarodne zaštite iz trećih zemalja određenih kao sigurne zemlje podrijetla, može provesti sudski nadzor nad poštovanjem materijalnih uvjeta takvog određivanja, navedenih u Prilogu I. toj direktivi.

2. **Članke 36. i 37., kao i članak 46. stavak 3. Direktive 2013/32, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,**

treba tumačiti na način da:

– **država članica koja treću zemlju odredi kao sigurnu zemlju podrijetla mora izvorima informacija, u smislu članka 37. stavka 3. te direktive, na kojima se to određivanje temelji, zajamčiti dostatan i prikladan pristup koji mora, s jedne strane, omogućiti dotičnom tražitelju međunarodne zaštite, podrijetlom iz te treće zemlje, da obrani svoja prava u najboljim mogućim uvjetima i da odluči, uz potpuno poznavanje činjenica, je li korisno pokrenuti postupak pred nadležnim sudom i, s druge strane, potonjem omogućiti da provede nadzor nad odlukom u vezi sa zahtjevom za međunarodnu zaštitu;**

– **nacionalni sud koji odlučuje o pravnom lijeku protiv odluke o zahtjevu za međunarodnu zaštitu obrađenom u okviru posebnog sustava razmatranja koji se primjenjuje na zahtjeve koje podnesu tražitelji međunarodne zaštite iz trećih zemalja određenih kao sigurne zemlje podrijetla može, kada provjerava, makar uzgredno, je li to određivanje u skladu s materijalnim uvjetima navedenima u Prilogu I. navedenoj direktivi, uzeti u obzir informacije koje je sâm prikupio, pod uvjetom da se, s jedne strane, uvjeri u pouzdanost tih informacija i, s druge strane, da strankama u sporu zajamči poštovanje načela kontradiktornosti.**

3. **Članak 37. stavak 1. Direktive 2013/32, u vezi s Prilogom I. toj direktivi,**

treba tumačiti na način da mu se:

protivi to da država članica odredi kao sigurnu zemlju podrijetla treću zemlju koja u odnosu na određene kategorije osoba ne ispunjava materijalne uvjete za takvo određivanje navedene u Prilogu I. navedenoj direktivi.

Potpisi